

شنبه ۲۰ مرداد ۱۴۰۵ شماره ۹۰۸۲

irannewspapperirannewspapper

انتقاد شورای اطلاع‌رسانی دولت از سانسور مواضع رئیس‌جمهوری در صدا و سیما

مقتضیات «رسانه ملی» بودن

دولت

گروه سیاسی

سخنان مسعود پزشکیان در مراسم روز ملی صنعت و معدن و عدم پخش سخنان رئیس قوه قضائیه درباره رئیس‌جمهوری است.

به‌شنبه هفته گذشته پزشکیان در بخشی از سخنان خود در مراسم روز ملی صنعت و معدن یا گرامیداشت نقش هدایتگر رهبر شهید در تعیین مسیر راه‌بردی کشور، بویژه در خصوص پایان وضعیت «نه جنگ، نه صلح»، گفته بود: «اگرچه صداوسیما تنها بخشی از سخنان ایشان درباره

عدم مذاکره را پخش می‌کند، اما در جلسات خصوصی با معظم‌له، ایشان بر ضرورت خاتمه دادن به این وضعیت تأکید داشتند. برای همین، با تکیه بر عزت، مصلحت، حکمت و سربلندی کشور، مذاکرات را آغاز کردیم و دستگاه دیپلماسی ما هرگز از حقوق ملت ایران کوتاه نخواهد آمد.» این فراز از مواضع رئیس‌جمهوری در بخش‌های مختلف صدا و سیما بازتابی نیافت و پخش نشد.

روز قبل‌تر یعنی دوشنبه ۲۹ تیرماه نیز

رئیس‌جمهوری میهمان نشست مسئولان عالی قضایی در قوه قضائیه بود، حجت‌الاسلام والمسلمین محسنی اژه‌ای گفته بود: «من شهادت می‌دهم که دکتر پزشکیان مخلصانه در حال خدمت به مردم و نظام است. اینکه رئیس‌جمهوری در سخنانش از مواضع می‌گویند، به هیچ وجه به معنای ناامیدی نیست، بلکه می‌خواهند از ما مسئولان در سایر قوا، استمداد بطلبند و بر همه ما فرض است تا به رئیس‌جمهوری و مجموعه دولت

اینکه چند مدیر سازمان صداوسیما تشخیص و سلاقی سیاسی خود را در نحوه پخش مواضع رئیس شورای ملی ذخیل کنند و نظرات سران قوا را نیز گزینش کنند و در جنگ روایت‌ها، حتی نظرات وزیر امور خارجه را نیز حذف کنند، فقدان نگاه ملی و امنیتی و حاکمیتی را در مدیریت این سازمان آشکار می‌کند

کمک کنیم.» این بخش از سخنان محسنی اژه‌ای هم از صداوسیما پخش نشد. یوسف پزشکیان، فرزند و مشاور رئیس‌جمهوری هم در همین ارتباط در شبکه ایکس نوشته است: «چرا صداوسیما پخش‌هایی از صحبت‌های رؤسای قوا را حذف می‌کند؟ چه کسی در صداوسیما تشخیص می‌دهد که چه بخشی از سخنان رؤسای قوا نباید پخش شود؟ اگر چنین انسان حکیمی قواست، اداره کشور را بسپاریم دست ایشان. بالاخره وقتی آب هست تیمم باطله.»

ناظر بر همین سانسورها که البته اولین بار هم نیست شورای اطلاع‌رسانی دولت در بیانیه خود آورده است: «اقدام صداوسیما در حذف بخشی از سخنرانی رئیس‌جمهوری اسلامی ایران در مراسم روز ملی صنعت و معدن درباره اجازه رهبر شهید انقلاب اسلامی پیامون مذاکرات، چند روز پس از پخش نیمه‌کاره مصاحبه رئیس مجلس شورای اسلامی (هرچند روز بعد مصاحبه را کامل پخش کرد) و سانسور بخشی از اظهارات رئیس قوه قضائیه در حمایت از رئیس‌جمهوری، نمونه‌ای از اقدامات غیرمعمول این سازمان درباره سران قواست. عدم پخش مصاحبه‌های وزیر امور خارجه با رسانه‌های خارجی در طول جنگ رمضان نیز نوع برخورد صداوسیما با صدای رسمی دیپلماسی کشور در مواجهه با تبلیغات بی‌امان دشمنان و بدخواهان ایران را نشان می‌دهد.

پرسش اصلی این است که مسئولان صداوسیما در برخورد گزینشی با مواضع سران قوای جمهوری اسلامی، به دنبال چه اهدافی هستند؟ آیا بخش‌های سانسور‌شده خود گویای این نیست که مسئولان سازمان صداوسیما، نظرات سران قوا را طبق سلاقی سیاسی خود گزینش و پخش می‌کنند و هر آنچه در دایره نظرات آنها نگنجد، ولو نظر رئیس یکی از قوای کشور یا وزیر امور خارجه جمهوری اسلامی باشد را شایسته حذف و سانسور می‌دانند؟»

در ادامه بیانیه آمده است: «این اقدامات بلافاصله پس از انتشار پیام راهبردی و حکیمانه رهبر معظم انقلاب اسلامی و تأکید ایشان بر وحدت کلمه و اتحاد مقدس در همه سطوح مردم و مسئولان به عنوان «اصولی‌ترین امور در این برهه»، گونه‌هایی از رفتارهای وحدت‌شکنانه یک جریان سیاسی در صداوسیماست که آثار و پیامدهای این شکست در انسجام اجتماعی، نه فقط شایستگی آن به عنوان «رسانه ملی» را زیر سؤال برده بلکه در حوزه امنیت ملی نیز تبعات تهدیدآمیزی دارد؛ اینکه چند مدیر سازمان صداوسیما تشخیص و سلاقی سیاسی خود را در نحوه پخش مواضع رئیس شورای عالی امنیت ملی ذخیل کنند و نظرات سران قوا را نیز گزینش کنند و در جنگ روایت‌ها، حتی نظرات وزیر امور خارجه را نیز حذف کنند، فقدان نگاه ملی و امور امنیتی و حاکمیتی را در مدیریت این سازمان آشکار می‌کند. در شرایط فعلی که قوای سه‌گانه در اتحادی بی‌نظیر با یکدیگر امورات جاری کشور را پیش می‌برند و قوای مسلح و دیپلمات‌های مذاکره‌کننده در هماهنگی کامل با یکدیگر هستند، تکرورهای سازمان صداوسیما ساز ناگوگ این صدای خوش اتحاد و اتفاق شده و عدم تجدیدنظر در رویه فعلی و استمرار رفتارهای وحدت‌شکنانه آن می‌تواند روزنه امید دشمن برای نفوذ در صفوف منسجم قوا و مردم شده و آثار جبران‌ناپذیری برای امنیت ملی داشته باشد.»

اخبار مرتبط با صدا و سیما و رئیس‌جمهوری در چند روز اخیر البته به همین موارد محدود نمی‌شود. گویا در جلسه روز یکشنبه هفته پیش هیأت دولت وقتی به روال گزارش دی‌جی‌های وزرا، یکی از وزرای مهم کابینه حذف داشته درباره روند مذاکرات گزارش ارائه دهد، با انتقاد و مخالفت رئیس سازمان صدا و سیما روبه رو می‌شود. این‌ موضوع جلیلی البته با انتقاد و تذکر شدید رئیس‌جمهوری به رئیس صدا و سیما مواجه شده است.

باید فضا برای حضور انواع سلیقه هادر صدا و سیما فراهم شود

صدا و سیما، صدای جمهوری اسلامی ایران است و باید مواضع اصلی و اساسی نظام را پیگیری، منتشر و تبیین کند؛ وظیفه‌ای که باید به بهترین شکل ممکن از لحاظ رسانه‌ای و هنری برای آحاد مردم در داخل و خارج از کشور صورت گیرد. سازوکارهای مشخصی در جمهوری اسلامی وجود دارد که تقسیم کار در موضوع رسانه را مشخص می‌کند و هسته اصلی این سازوکار شامل شورای عالی امنیت ملی است که دیگر ساختارهای نظام باید از مصوبات آن‌که مورد تأیید رهبر معظم انقلاب قرار می‌گیرد، تبعیت کنند. در شرایط جنگی، تبعیت از این سازوکارها و تأکید بر وحدت ملی و انسجام ساختاری بیش از هر زمان دیگری واجب و لازم است. امری که مورد تأکید چندباره رهبر معظم انقلاب قرار گرفته است. منطقی است که افراد مختلف در نهادها، نظرات متفاوتی درباره مسائل اداره کشور و جنگ داشته باشند اما ارائه صدای واحد از کلیت نظام در زمینه مدیریت جنگ، وظیفه‌ای است که صداوسیما باید به انجام آن متعهد باشد. این صدای واحد باید موضع واحد نظام که از مصوبات شورای عالی امنیت ملی به دست می‌آید را اصل قرار داده و از هرگونه تفرقه و القای اختلاف پرهیز نماید.

تجربه حکمرانی در چند دهه اخیر نشان داده است که هرگونه اختلافی در میان مسئولان یا مردم در نهایت به ضرر نظام مقدس اسلامی است و همگان وظیفه دارند تا جای ممکن از چنین فضایی دور شوند.

در این دوره که یکی از کم نظیرترین دوره‌های همکاری و همدلی میان مسئولین عالی نظام است باید از این فرصت استفاده کرده و در مقابل دشمن سفاک و وحشی یکپارچگی نظام و مردم را به رخ بکشانیم. لذا اگر قرار باشد که صداوسیما اهداف و منویات مدیران خود را صرف نظر از نسبت آن با مواضع نظام، پیگیری کرده و نقش ناهمساز و ناهماهنگی را در مسیر وحدت پیگیری کند درواقع خلاف وظیفه نبودی و سازمانی عمل کرده و نااهم‌کاری رهبر معظم انقلاب اقدام کرده است. متأسفانه صداوسیما در این دوره تبدیل به تریبون برای یک تذکر خاص شده است.

این تذکر خاص که در موضوعات مختلف از جمله دیپلماسی قاتل به انسداد است و راه‌حلی ارائه نمی‌دهد. آنها در پاسخ به همه چیز به «مردم» ارجاع می‌دهند اما منظورشان از مردم، تعریفی مضیق و محدود است. با آنکه باید به این آقایان یادآوری کرد که نظام مردم‌سالاری دینی، ساختاری مشخص و معین برای بازخورد دیدگاه‌ها و خواسته‌های مردم به معنای اعم آن دارد و نمی‌توان با برجسته‌سازی چند نفر از افراد یک گروه خاص، نظرات آنان را به عنوان مردم القا نمود. در اینجااست که باید از رویه صداوسیما در حذف و سانسور سخنان مسئولین عالی نظام اسلامی انتقاد نمود. در وضعیتی که مسئولین عالی نظام اسلامی جان خود را برای خدمت به کشور و اسلام در دست گرفته‌اند، این سازمان و مسئولین آن صلاحیت تصمیم‌گیری در زمینه تقطیع یا حذف سخنان آنان را نداشته و ندارند.

از همین جهت اصرار داریم که صداوسیما باید از این رویه دست برداشته و به بیان و تبیین مواضع اصولی نظام جمهوری اسلامی و نه گروه خاص حامی خود بازگردد. در تبیین زمینه باید فضا برای حضور انواع سلیقه‌های اجتماعی و سیاسی در چارچوب نظام اسلامی فراهم شود.

مسأله اصلی در این زمینه وحدت در جامعه و انسجام ساختاری در نظام اسلامی است که صداوسیما باید در تمام اقدامات خود مدنظر داشته باشد.

مرتضی کامل نواب دبیرکل جمعیت عدالت و پیشرفت

هراس آلود، جامعه دچار اضطراب فراگیر شود و نه چنان خوش بینانه و شعارزده عمل کند که از واقعیت‌های میدان فاصله بگیرد. اقتضای چهارم را می‌توان توجه به کارکرد آموزشی رسانه تعریف کرد. در شرایط جنگی، مردم نیازمند آموزش‌های کاربردی در حوزه‌هایی چون حفظ ایمنی، نحوه مواجهه با بحران، کمک‌های اولیه، مدیریت اضطراب و شیوه استفاده از خدمات امدادی هستند. صداوسیما می‌توانست با تولید برنامه‌های کوتاه، دقیق و قابل فهم، به ارتقای آمادگی عمومی کمک کند. در نهایت، صداوسیما در دوران جنگ باید رسانه‌ای حرفه‌ای، مسئول، آرامش‌بخش و وحدت‌آفرین باشد. موفقیت این رسانه نه فقط در پوشش اخبار، بلکه در توانایی آن برای حفظ اعتماد عمومی، تقویت سرمایه اجتماعی و همراهی با نیازهای واقعی جامعه معنا پیدا می‌کند. اگر صدا و سیما بر خلاف منافع ملی اقدام به تخریب و تضعیف بخش‌هایی از نظام سیاسی کند، دولت را تخریب کند، تیم مذاکره‌کننده را با اتهام مواجه کند، دقیقاً خلاف این مسئولیت مهم عمل کرده است.

اخبار

وزیر کشور در دهل‌ی نو اعلام کرد

آمادگی نقش‌آفرینی ایران برای افزایش تاب‌آوری و ارتقای امنیت کشورهای عضو بریکس

وزیر کشور جمهوری اسلامی ایران در نشست وزیران کشور کشورهای عضو بریکس در دهل‌ی نو، با تأکید بر ضرورت همکاری‌های چندجانبه برای مقابله با مخاطرات طبیعی و بحران‌های نوظهور، از اعضای این گروه خواست موضعی روشن و قاطع در محکومیت تجاوز به کشورها، حمله به غیرنظامیان و تخریب زیرساخت‌های حیاتی اتخاذ کنند. اسکندر مؤمنی، در نشست وزیران کشور کشورهای عضو بریکس که با محوریت «کاهش خطرهای طبیعی» در هند برگزار شد، با قدردانی از دولت هند برای میزبانی این اجلاس و همچنین تلاش‌های کارشناسی کشورهای عضو در تدوین اسناد تخصصی نشست، گفت: «جهان امروز بیش از هر زمان دیگری با تهدیدهایی نظیر تغییرات اقلیمی، بلایای طبیعی، همه‌گیری بیماری‌ها، آسیب‌پذیری زیرساخت‌های حیاتی و سایر بحران‌های نوظهور روبه‌روست؛ چالش‌هایی که امنیت، توسعه و رفاه ملت‌ها را به طور همزمان تحت تأثیر قرار داده و مقابله با آنها را بدون همکاری‌های چندجانبه ناممکن کرده است.» وی با اشاره به جایگاه بریکس به عنوان یکی از مهم‌ترین سازوکارهای همکاری میان اقتصادهای نوظهور، اظهار کرد: «این مجموعه می‌تواند به الگویی مؤثر برای ارتقای تاب‌آوری، تبادل تجربیات و توسعه همکاری‌های عملی در حوزه مدیریت بحران و کاهش خطر بلایا تبدیل شود.» وزیر کشور با اشاره به تجربه‌های جمهوری اسلامی ایران در مدیریت مخاطرات طبیعی، از جمله زلزله، سیل، خشکسالی، طوفان و سایر مخاطرات زمین‌ساختی، تأکید کرد: «توسعه ظرفیت‌های امدادی، سامانه‌های مدیریت بحران و مشارکت مردمی، زمینه مناسبی برای گسترش همکاری‌های ایران با سایر اعضای بریکس فراهم کرده است.» مؤمنی در بخش دیگری از سخنان خود با اشاره به آنچه «تجاوز به ملثرو جمهوری اسلامی ایران» خواند، گفت: «تقصی تمامیت ارضی کشور، تخریب گسترده زیرساخت‌ها، نیروگاه‌ها، مناطق مسکونی، مدارس، بیمارستان‌ها و دیگر اماکن غیرنظامی و همچنین کشته شدن زنان، کودکان و سالمندان، نمونه‌ای آشکار از بی‌اعتنایی به اسناد بین‌المللی، بویژه منشور ملل متحد است.»

وی ابراز امیدواری کرد، اعضای بریکس در چارچوب اصول بنیادین حقوق بین‌الملل، با محکومیت تجاوز، نقض حاکمیت کشورها، حمله به غیرنظامیان و تخریب زیرساخت‌های حیاتی، موضعی شفاف و قاطع اتخاذ کنند. به گفته وزیر کشور، «صدای واحد بریکس در دفاع از حقوق بین‌الملل، احترام به حاکمیت ملی کشورها و مخالفت با توسل به زور، پیام مهمی برای جامعه جهانی خواهد داشت و می‌تواند به تقویت صلح، امنیت و ثبات بین‌المللی کمک کند.» مؤمنی در ادامه، پیشنهادهای جمهوری اسلامی ایران برای تقویت همکاری‌های بریکس در حوزه کاهش خطر بلایا را تشریح کرد و خواستار تدوین برنامه‌های عملیاتی کشورهای عضو براساس اسناد تخصصی مصوب این اجلاس، از جمله اصول مقام‌سازی زیرساخت‌های شهری، دستورالعمل مدیریت بلایا و برنامه کار مشترک بریکس شد. وی همچنین از آمادگی ایران برای برگزاری دوره‌های آموزشی تخصصی، تبادل گروه‌های عملیاتی فنی و اجرای مانورهای مشترک میان کشورهای عضو خبر داد و تأکید کرد، این اقدامات می‌تواند اجرای مؤثرتر چارچوب اسنادی برای کاهش خطر بلایا، تحقق اهداف توسعه پایدار و افزایش توان جمعی اعضای بریکس در مواجهه با بحران‌های آینده را به دنبال داشته باشد.

مؤمنی در پایان با تأکید بر اینکه سرمایه‌گذاری در حوزه پیشگیری، هر هزینه‌تر و اثر بخش‌تر از جبران خسارات پس از بحران است، اظهار کرد: «جمهوری اسلامی ایران آماده است به عنوان شریکی فعال، مسئول و قابل اعتماد در مسیر تقویت همبستگی، افزایش تاب‌آوری و ارتقای امنیت و رفاه کشورهای عضو بریکس نقش آفرینی کند و این گروه را علاوه بر موتور رشد اقتصادی، به الگویی جهانی در پیشگیری از بلایا، حفاظت از زیرساخت‌های حیاتی و صیانت از جان انسان‌ها تبدیل سازد.»

در حاشیه این اجلاس وزیر کشور جمهوری اسلامی ایران با وزیر کشور فدراسیون روسیه نیز دیدار و گفت‌وگو کرد. در این دیدار، دو طرف راهکارهای توسعه همکاری‌های دوجانبه در حوزه‌های امنیتی را بررسی کرده و بر گسترش همکاری‌ها و تداوم رایزنی‌ها در چارچوب روابط دوستانه تهران و مسکو تأکید کردند.

پاسخ سازمان ملل به نامه ۳۰۰ هزار نسل زدی ایرانی

در پاسخ به نامه و طومار بیش از ۳۰۰ هزار جوان ایرانی که در محکومیت حملات هماهنگ آمریکا و رژیم صهیونیستی به پیوست یک گزارش جامع از آسیب‌های وارده به کشور از طریق شورای مشاوران ملل متحد در نامه‌ای به دبیرشورا، با ابراز امیدواری برای سلامتی و تندرستی همه جوانان مذکور، از شجاعتشان برای تعامل با این نهاد بین‌المللی قدردانی کرده است.

در این نامه که به امضای دکتر فیلیپ پاتولیه، رئیس دفتر جوانان سازمان ملل و معاون دبیرکل در امور جوانان رسید، نگرانی‌های مطرح‌شده از سوی جوانان ایرانی تأیید و بر درخواست سازمان ملل برای کاهش تنش، گفت‌وگو و حفاظت از غیرنظامیان، بویژه جوانان، تأکید شده است. همچنین دفتر جوانان سازمان ملل همبستگی خود را با تمام جوانانی که درگیر منازعات و جنگ‌ها هستند، اعلام کرده و از ادامه ارائه خواسته‌ها و توسعه همکاری‌ها با این دفتر استقبال کرده است.

ماشالله شمس‌الواعظین روزنامه نگار و رئیس پیشین انجمن صنفی روزنامه‌نگاران استان تهران

رسانه ملی و آزمون همبستگی در شرایط جنگ

جنگ، صرفاً میدان نبرد نظامی نیست. عرصه‌ای است که در آن افکار عمومی، سرمایه اجتماعی و اعتماد ملی نیز به اندازه تجهیزات نظامی اهمیت پیدا می‌کنند. در چنین شرایطی، رسانه‌ها به یکی از مهم‌ترین ارکان مدیریت بحران تبدیل می‌شوند و نقش آنها در حفظ انسجام ملی، تقویت روحیه عمومی و پشتیبانی از منافع کشور، تعیین‌کننده است. از همین رو، در ادبیات رسانه‌ای و مطالعات ارتباطات، همواره از «پروتکل رسانه‌ای جنگ» سخن گفته می‌شود. انتظار طبیعی آن است که رسانه‌ای با جایگاه رسانه ملی، بیش از هر نهاد رسانه‌ای دیگری خود را ملزم به رعایت این پروتکل‌ها بداند. اگر رسانه‌ای که عنوان «ملی» را یدک می‌کشد، در چنین شرایطی مسیری متفاوت از اجماع ملی در پیش بگیرد یا در برابر سیاست‌های مصوب نهادهای رسمی کشور حرکت کند، پیامدهای آن تنها محدود به یک اختلاف رسانه‌ای نخواهد بود، بلکه می‌تواند بر سرمایه اجتماعی، اعتماد عمومی و انسجام ملی اثر بگذارد.

مصوبات شورای عالی امنیت ملی، چارچوبی برای مدیریت رسانه‌ای در شرایط حساس به شمار می‌رود و همه رسانه‌ها موظف به رعایت این مصوبات هستند. مطبوعات و خبرگزاری‌ها در صورت عدول از این چارچوب، با تذکر، برخورد قانونی یا حتی توقیف مواجه می‌شوند. طبیعی است که رسانه ملی نیز نباید خود را از این قاعده مستثنی بداند. جایگاه ویژه صداوسیما، مسئولیت آن را سنگین‌تر می‌کند، نه اینکه آن را از الزامات قانونی و حرفه‌ای معاف سازد.

رسانه ملی، افزون بر آنکه خود یک بازیگر مهم در عرصه اطلاع‌رسانی است، برای دیگر رسانه‌ها نیز نقش الگو و مرجع دارد. رفتار حرفه‌ای یا غیرحرفه‌ای آن می‌تواند بر شیوه عملکرد سایر رسانه‌ها اثر بگذارد. اگر رسانه ملی در دوران جنگ، از مسیر وحدت ملی فاصله بگیرد یا به جای تقویت انسجام، زمینه ایجاد اختلاف را فراهم کند، این پیام به دیگر رسانه‌ها نیز منتقل خواهد شد که هرکدام می‌توانند روایت مستقل و بعضاً متعارض خود را دنبال کنند. نتیجه چنین روندی، شکل‌گیری چندصدایی نامتوازن در شرایطی است که کشور بیش

سعید نورمحمدی عضو شورای مرکزی حزب ندای ایرانیان

۴ اقتضای ملی بودن صدا و سیما

در دوران جنگ، رسانه‌ها صرفاً ابزار اطلاع‌رسانی نیستند، بلکه نقشی فراتر از اطلاع‌رسانی ایفا می‌کنند و به یکی از ارکان اصلی مدیریت افکار عمومی، حفظ انسجام ملی و تقویت تاب‌آوری اجتماعی تبدیل می‌شوند. در همین راستا صداوسیما به عنوان رسانه ملی، مسئولیتی سنگین‌تر بر عهده دارد. شهروندان حق دارند در شرایط بحرانی بیش از هر زمان دیگری به دنبال اخبار موثق، تحلیل‌های قابل اعتماد و آرامش‌روانی باشند. بنابراین، اولین مسئولیت صداوسیما در دوران جنگ، سرعت همراه با دقت در اطلاع‌رسانی است. انتشار اخبار تأیید‌نشده یا متناقض منجر به گسترش شایعات و کاهش اعتماد اجتماعی خواهد شد. اقتضای دوم صدا و سیما حفظ مرجعیت خبری است. متأسفانه صدا و سیما با ضعف در این زمینه باعث میدان یافتن رسانه‌های غیررسمی

و تقویت رسانه‌های برانداز خارج از کشور شده است که منجر به آسیب‌های غیرقابل جبران بر امنیت ملی کشور شده است. در شرایط جنگی میدان رسانه‌ای بشدت متکثر و رقابتی می‌شود و شبکه‌های اجتماعی، رسانه‌های بیرون مرزی و منابع غیررسمی تلاش می‌کنند روایت خود را از رخدادها ارائه دهند. وقتی صداوسیما نتواند به‌موقع، شفاف و حرفه‌ای عمل کند، ممکن است مخاطب مرجع خبری خود را از دست بدهد. از این رو، اعتمادسازی از طریق صداقت، پرهیز از اغراق، و انعکاس واقع‌بینانه تحولات، ضرورتی انکارناپذیر است. سومین اقتضا، تقویت روحیه ملی و همبستگی اجتماعی است. رسانه ملی باید در کنار انعکاس واقعیت‌ها، امید اجتماعی را نیز تقویت کند. پرهیز جدی از شعارزدگی، بازتاب صدای همه شهروندان در رسانه ملی، نمایش همدلی مردم و نهادهای حاکمیتی به خصوص دولت، تلاش نیروهای امدادی و نظامی، نقش‌آفرینی کادر درمان و برجسته‌سازی ظرفیت‌های ملی می‌توانند این امر را محقق کنند. در واقع، صداوسیما باید میان واقع‌نمایی و امیدآفرینی توازن برقرار کند، به نحوی که نه با ایجاد فضای تلخ و